

ПРОБЛЕМИ АПРОКСИМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД ДО ПРАВА ЄС

Уberman В. І.¹, Васьковець Л. А.²

¹ *НДУ «Український НДІ екологічних проблем»,*

² *Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,*

м. Харків

Розглядаються напрямки, перші кроки та особливості «екологізації» українського водного законодавства в частині системи показників, критеріїв та нормативів регулювання якості поверхневих вод, спрямовані на наближення до вимог Водної рамкової Директиви (ВРД) та суміжних директив екологічного законодавства ЄС. Обґрунтовується необхідність створення у Водному кодексі України (ВКУ) та у головних підзаконних актах еколого-правового інституту якості вод та її регулювання (ЕПЛЯВР), визначаються головні складові такого інституту: показники та критерії оцінки фізико-хімічного стану, екологічні стандарти якості вод та моніторинг якості. Аналізуються зміни у водному законодавстві України, здійснені у 2016-2017 рр. з метою апроксимації до законодавства ЄС, виявляються їх недоліки та проблеми. Найголовнішою з них є принципова розбіжність між спрямованістю, змістом та головними поняттями ВКУ та ВРД, а саме: ціллю ВРД є досягнення доброго стану (доброї якості) поверхневих вод при забезпеченні кількісних потреб. Тоді як ціль ВКУ – забезпечення кількості води (для потреб населення та галузей економіки) належної якості. Саме ця відмінність детермінує необхідність ЕПЛЯВР.

Виявлено, що спроби точкової (або фрагментарної) адаптації українського водного законодавства до європейського екологічного законодавства, які здійснювалися у 2016-2017 роках, суперечать усталеній системі суспільних відносин, вітчизняним науковим досягненням та технічним принципам, інженерній практиці. При адаптації не брався до уваги складний зв'язок секторальної ВРД принаймні з двома загальними джерелами екологічного права ЄС. Також не враховувався внутрішній секторальний зв'язок ВРД ще з двома директивами, які пов'язані з іншими джерелами водного законодавства ЄС.

Визначено, що екологічні показники оцінювання якості вод у ВРД та ВКУ істотно відрізняються: «екологічні стандарти якості» (у ВРД) та «екологічний норматив якості» (у ВКУ) не збігаються ані за призначенням, ані за формою та способом виразу. Національне законодавство слід доповнити екологічними та регуляторними вимогами (стандартами якості) і домагатися гармонізації термінології та екологічних понять ВКУ і ВРД. Напрямок поліпшення якості вод внаслідок регулювання надходження забруднюючих речовин у ВКУ слід реформувати шляхом впровадження комбінованого підходу, який вимагається ВРД. Вкрай потрібним є створення уніфікованого перекладу ВРД, наближеного до української науково-технічної термінології. Центральне ядро ЕПЛЯВР у ВКУ має утворюватися юридичними визначеннями, критеріями оцінки фізико-хімічного стану та екологічними стандартами якості вод, вимогами до джерел впливу на неї.

З виконаного розгляду випливає, що перші кроки української апроксимації не можна визначити як вдалі.